

1. Лепьошкіна Т.Я. *Маркетинг як важлива складова політики органів місцевого самоврядування у сфері місцевого розвитку* / Т.Я. Лепьошкіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=452>. 2. Бражко Е.И. *Механізми реалізації місцевого самоуправління* / Е.И. Бражко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.jourclub.ru/1/351/>

УДК 338.482

І.Є. КОВАЛЬЧУК

старший викладач кафедри менеджменту та управління економічними процесами,
Мукачівський державний університет, м. Мукачеве, Україна

ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Туристично-рекреаційний потенціал України настільки потужний, що держава могла б зайняти провідне місце серед туристичних країн світу, забезпечуючи суттєві надходження у бюджет від діяльності підприємств індустрії гостинності. Але, наразі, український туристичний бізнес не витримує конкуренції з світовими лідерами галузі. Не сприяє цьому ні політична, ні економічна ситуація, ні військові дії у зоні АТО.

У підтвердження статистичні дані. Так, прямий внесок туризму у ВВП України згідно даних Всесвітньої ради з подорожей і туризму, за 2015-2016 роки зменшився на 1% [1]. За ці два роки кількість відвідувачів країни теж зменшилася майже на 13 мільйонів чоловік [2]. Тенденцію до зниження має також і виїзний туризм. Українці за останні два роки почали їздити за кордон на 6% менше [3]. Як в'їзні, так і виїзні потоки туристів у більшості - приватні подорожі, і лише 1% припадає на організований туризм [4].

В сучасних умовах без втручання держави у регулювання сфери туризму вихід з кризового стану неможливий. Іде мова про формування та реалізацію комплексної, системної та дієвої антикризової політики у туристичному секторі. Один із напрямів якої – забезпечення якості надання туристичних послуг європейського рівня та приведення у відповідність системи «ціна-якість». Адже, ціна відпочинку на курортах Чорного моря практично прирівнюється до вартості путівки на узбережжя Болгарії, Туреччини чи Єгипту, а от різниця у якості перебування – разюча, щоправда не на користь України.

Не менш важливою складовою для розвитку туристичного бізнесу є інновації. Аналізуючи ринок, виявлено що одним із стримуючих факторів для досягнення конкурентоспроможності вітчизняних туристичних підприємств є неможливість запровадження інноваційних проектів через технічну чи моральну відсталість матеріально-технічної бази тур об'єктів. У середньому показник зношеності основних фондів сягає 60-70% [5].

Перешкодою до ефективної діяльності українських туристичних підприємств є недостатня мотивація персоналу, яка призводить до формування лінії поведінки «як платять, так і роблю», і в результаті небажання догодити клієнту. Тому розвиток туристичного бізнесу неможливий без забезпечення високо рівня обслуговування відвідувачів, а принцип «клієнт завжди правий» сьогодні стає особливо актуальним.

Ще один важливий напрям політики держави у сфері туризму – застосування інформаційних технологій. Мова йде не тільки про подолання світового інформаційного голоду про український туристично-рекреаційний потенціал. Хоча дійсно, про багато вітчизняних об'єктів, які можуть зацікавити людей різних світоглядів, потенційні туристи просто не знають. Актуальними на сьогодні стають уже популярні у світі соціальні інтернет технології. До прикладу, наявність гаджетів, планшетів, смартфонів,

дівайсів спрощує, а подекуди і замінює, обслуговуючий персонал-консьєржів, екскурсоводів, гідів тощо, адже достатньо завантажити відповідну програму. Концепція обслуговування у сфері туризму завдяки інформаційним технологіям, на думку експертів, до 20120 року принципово зміниться.

Важливе значення у реалізації політики на українському туристичному ринку займає здатність державних органів влади сформувати ефективний механізм прийняття стратегічних рішень. В країні вже є певні напрацювання у цьому напрямку. Так, розроблений проект Стратегії розвитку туризму і курортів на 2016-2020 роки, який визначає нормативно-правову базу, ресурси, інфраструктуру, маркетингові підходи реалізації туристичних та рекреаційних продуктів. По суті, це план дій для Відділу розвитку туризму Міністерства економічного розвитку і торгівлі, який поживавить тенденції у напрямку ефективності індустрії туризму в країні.

Крім того, сприятливим фактором для розвитку міжнародного українського туризму може стати той факт, що 2017 рік Генеральна асамблея ООН оголосила «Міжнародним роком сталого туризму в інтересах розвитку»[6]. Якщо поживавити співпрацю з міжнародними та регіональними організаціями у рамках всебічної поінформованості про туристично – рекреаційну привабливість України та окремих її регіонів, це призведе до нового етапу в реалізації туристичних пріоритетів країни на світовому ринку гостинності.

Також на руку українському туризму може зіграти здатність європейців змінювати свої туристичні уподобання та відкривати нові місця, які у пошуках нових емоцій можуть зацікавитися українськими принадами. А якщо врахувати географічне розташування - у центрі Європи - та додавши трохи креативності у просуванні туристичного продукту, вітчизняні підприємства індустрії гостинності можуть мати шанс на розвиток.

Отже, з огляду на вищесказане, можна дійти висновку, що на сьогодні в країні є всі передумови для відновлення тенденцій розвитку туризму, які дещо погіршилися за останні три роки. Важливо у цьому контексті державним органам влади скористатися можливістю продавати Україну як туристичний бренд і з цією метою проваджувати відповідну політику у галузі туризму з врахування світових тенденцій, зокрема зосередитись на підвищенні рівня надання туристичних послуг та застосування інформаційних технологій. Це дасть можливість, привернути увагу як європейської, так і світової спільноти до українського туристично-рекреаційного потенціалу, збільшити потоки туристів та надходження у бюджет від туристичної діяльності, що в свою чергу підвищить зайнятість у туристичному секторі шляхом створення додаткових чи нових робочих місць.

1. Ястремська О.О. Сучасні світові тенденції розвитку туризму / О.О. Ястремська // Проблеми економіки. – 2013. – № 1. – С. 23–27. 2. Бойко М. Г. Ціннісно орієнтоване управління в туризмі / М. Г. Бойко. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 524 с. 3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://travel-impactnewswire.com/2003/11/future-trends-in-tourism/>. 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://blog.martin.edu.au/index.php/travel-tourism/trends-tourism-industry>. 5. Шандор Ф. Туристична галузь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakarpattia.com/?p=838> © www.zakarpattia.com. 6. Отдых и туризм: Активный отдых в Украине. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uatur.net/zak_kotchen.php

РОЗРОБЛЕННЯ МОДЕЛІ ВЗАЄМОДІЇ ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА ПРИ ВИРОЩУВАННІ ОСЕТРОВИХ ВИДІВ РИБ

Виробництво осетрових риб є однією з найбільш швидкорослих складових галузей з виробництва харчових продуктів у світі. Ураховуючи стагнацію обсягів світового промислу гідробіонтів за останніх майже чверть століття середньорічний приріст виробництва продукції аквакультури становив близько 8 %, а частка її продукції в загальному обсязі виробництва і вилову гідробіонтів у 1990 р. становила 17 %, а у 2016 р. досягла 42 % і щороку зростає. Серед усіх країн світу найбільш розвинуте рибне господарство в Норвегії, Ісландії, Японії, Південній Кореї, ЄС, США і Китаї, де поряд із традиційним промисловим рибальством займаються також сільськогосподарською діяльністю із штучного розведення, утримання та вирощування об'єктів аквакультури в повністю або частково контрольованих умовах. Вернувшись до України виробництво ікри є не з дешевих видів виробництва. Найбільша стаття витрат у цій справі – корми. В Україні вони на 100 % імпорتنі. Доводиться витратити валюту: приблизно 40 тис. дол. на рік на прокорм 40 тис. осетрів. Ще приблизно стільки ж іде на інші витрати. В сумі інвестування в проект обходиться до 1 млн. дол. Тетяна Яковлева, начальник відділу аквакультури, селекції та наукового забезпечення Департаменту охорони, використання водних біоресурсів та регулювання рибальства України, стверджує: три великих національних виробники – «Осетер», «Біосила» і «Бестер» – спільними зусиллями вже наблизилися до позначки 800 кг чорної ікри. А наступні роки вони здатні вийти на 1 т [1]. За 9 місяців 2015 року вилов біоресурсів у водоймах України, що складається з вилову у Азово-Чорноморському басейні та внутрішніх водоймах, збільшився на 15,9 % у порівнянні з аналогічним періодом минулого року: у 2015 році вилов склав 34 697 тон. Збільшення відбулось за рахунок підвищення вилову у Азово-Чорноморському басейні. За рахунок зниження вилову у виключній морській економічній зоні інших держав (океані) загальний вилов риби та інших водних біоресурсів знизився на 8,5%. В 2015 році в Україні скоротиться споживання риби до 10 кг на людину проти 11 кг у 2014 році. Варто підкреслити, що 2014 році теж продемонстрував істотний спад у споживанні риби та рибної продукції однією особою на рік до 10,8 кг проти 14,6 кг у 2013 році, а 2016 рік став ще більш економічним у споживанні риби та рибної продукції. У більшості європейських країн рівень споживання риби і морепродуктів коливається від 22 до 35 кг, в Україні середній рівень споживання риби і рибної продукції населенням до 2013 року коливалося у межах 13-14 кг в рік на одну особу. Цей показник був на 40,7% меншим порівняно із середньосвітовим її споживанням та на 43% до рекомендованої науковцями норми. За інформацією Держкомстату у січні-квітні 2015 року підприємствами та фізичними особами-підприємцями, що здійснюють рибогосподарську діяльність, було виловлено 23,6 тис. т риби та інших водних біоресурсів, що на 31,5% більше порівняно з січнем-квітнем 2014 року, інформує agravery.com. Україна має прекрасні ресурси для вирощування й вилову риби і сповна ними користується. Проте економічна криза внесла свої корективи, спричинивши скорочення споживання риби та рибних продуктів українцями. Після здобуття Україною незалежності економічна криза, охопивши всі галузі агропромислового комплексу, призвела до глибокого занепаду рибне господарство та руйнування його матеріально-ресурсного потенціалу. Сучасний стан рибної галузі та природних водойм України вкрай незадовільний. Однією з найгостріших проблем є нестача сировини. На початку 90-х років Україна мала свою потужну виробничу базу в галузі рибного господарства: сучасний чисельний океанічний флот, рибопереробні